

Motion till riksdagen 2008/09:Ub9

av Marie Granlund m.fl. (s)
med anledning av prop. 2008/09:66

En ny betygsskala

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betyg och betygskriterier.

Inledning

För att skapa arbetsro inom skolan vill vi socialdemokrater ha en blocköverskridande politik när det gäller skolan och betygssystemen. Vi har under lång tid sökt att få regeringen intresserad av att hitta en sådan. Vi beklagar att den borgerliga regeringen har varit avvisande och i stället bedriver en djupt konfrontatorisk politik. Ett barn som går i skolan i tolv år kan få uppleva fyra olika regeringar med helt olika skolpolitik bara under sin skoltid, och det är inte rimligt. Lärare och elever måste få arbetsro och veta vad som gäller.

Betygsfrågan i sin helhet borde dessutom behandlas i ett sammanhang av regeringen för att bli överskådlig och inte styckas upp i olika förslag.

Vi accepterar den nya betygsskalan även om det finns frågetecken. Vi anser att oavsett antalet betygsteg måste det finnas sakliga och tydligt formulerade nationella kriterier för varje steg, vilket regeringens förslag saknar, och vi ställer oss frågande till om resultat av skolforskning har fått rimligt genomslag i utformandet av regeringens nya betygssystem.

Vi säger ja till betyg i årskurs 6. Vi avvisar såväl betyg som betygslänkande omdömen för 7-åringar.

Fel! Okänt namn

Motivering

Alla vill och kan lära

Huvudinriktningen för socialdemokratisk skolpolitik är tydlig. Fokus ska ligga på framgångsfaktorer som ger dokumenterat resultat. Det handlar om tydliga mål, systematisk uppföljning och höga förväntningar. Om ömsesidig respekt för att skapa arbetsro och trygghet, och inte minst om ett tydligt och professionellt ledarskap både i skolan och i klassrummet. Vår politik bygger på en benhård övertygelse om att alla vill och kan lära.

Svensk skola har mycket att vara stolt över, men har också problem. Lösningarna kan vi inte söka genom att försöka återskapa gårdagens skola. Framtidens utmaningar måste mötas med en modern skolpolitik – en socialdemokratisk skolpolitik för kunskap, respekt och lust att lära som står i tydlig kontrast till en föråldrad sorteringsskola. Rätten till kunskap får aldrig bli en klassfråga där föräldrarnas bakgrund eller var du bor avgör dina livschanser. Målet är en jämlik skola där alla elever oavsett bakgrund ges förutsättningar att växa och nå resultat i världsklass.

Lärare måste bli varse sina egna styrkor och svagheter, lära sig att utveckla undervisningsmetoder och vara motiverade att kontinuerligt utveckla sina kunskaper. Arbetssättet inom skolan måste vara öppet så att varje skola blir en lärande organisation, där kolleger lär av varandra och utbyter erfarenheter. Kunskaper och undervisningsmetoder måste hela tiden uppdateras och förfinas. Skolledningen har ett stort ansvar för att skapa ett öppet klimat och ge förutsättningar för lärarna att utvecklas i sin yrkesroll. Skolor måste utvärderas och följas upp.

Utvärderingar av skolor, lärare och elever ska vara kopplade till ett tydligt system för att styra resurser och insatser dit där behoven är störst så att alla elever ges lika chanser att nå målen.

Varje barn ska i skolan få kunskapsutmaningar, uppleva en trygg skolmiljö, utvecklas och stimuleras. Varje barn ska bli sett som den individ just det barnet är. Alla barn ska ha likvärdiga chanser.

Vi vill ha en skola som tidigt följer upp varje elev och där åtgärder sätts in för att alla ska kunna nå resultaten.

De framåtsyftande individuella utvecklingsplanerna för eleverna är ett mycket användbart arbetsinstrument i skolan. Individuella utvecklingsplaner ska utarbetas i samråd mellan lärare, elever och föräldrar. Därmed finns möjligheter att avgöra behov av såväl stödinsatser som extra utmaningar.

Nationella prov ska användas som ett av flera verktyg för att tidigt följa upp om eleverna nått kunskapsmålen så att brister kan upptäckas i tid och som grund för att ge varje barn det stöd hon eller han behöver. Betyg ska ses som ett kvitto på uppnådda kunskaper och ska användas som ett urvalsinstrument för vidare studier. Prov och betyg som bara syftar till att gradera och sortera elever inbördes leder inte till mer kunskap – det ger bara ökade klyftor och kväver lusten till lärande.

Ny betygsskala

Den nya betygsskalan ska enligt regeringens proposition innehålla betygsstegen A, B, C, D, E och F. A till E är för godkända resultat. F betecknar icke godkänt resultat. Regeringens förslag innebär att om underlag för bedömning av elevs kunskap saknas ska betyg inte ges och detta ska markeras med horisontellt streck.

Regeringens förslag om bokstäver reser vissa frågeställningar. En av dessa är vad ett betyg icke godkänt eller streck innebär för den skola som har gett betyget. Är de skyldiga att sätta in resurser för att se till att eleven snarast når den första nivån för godkänt, E? För barnen i grundskolan råder skolplikt och då måste skolans skyldigheter klargöras. Varje barn måste få erforderliga kunskaper. Hur säkerställs detta i och med den nya betygsskalan?

Vid sidan av det nuvarande betygssystemet har det informellt utvecklats mellansteg i betygsskalan. Elever, föräldrar och lärare ska veta vad som gäller. Ett rimligt sätt att klargöra och formalisera detta är att använda fler betygssteg. Vi socialdemokrater accepterar att ytterligare betygssteg införs.

Huruvida de nu föreslagna bokstäverna i det nya betygssystemet på bästa sätt tydliggör detta eller om ett sifferbaserat betygssystem skulle ha kunnat utarbetats berör regeringen endast översiktligt i propositionen.

Nya betygskriterier

Regeringens förslag innebär att endast betygsstegen A, C och E kommer att ha nationellt fastställda betygskriterier. För de mellanliggande stegen ska i stället en sammanvägd bedömning göras. Exempelvis ska betygssteg B ges när betygskriterierna för betyg C och till övervägande del betyg A är uppfyllda.

Vi socialdemokrater avvisar detta förslag och menar att varje betygssteg ska ha nationellt fastställda betygskriterier, detta för att skapa säkra och likvärdiga förhållanden för elever och lärare. Det finns risk att det blir problem för de betygssättande lärarna om det inte finns nationella kriterier för varje betygssteg. Det ska vara tydligt vad som gäller för alla berörda.

Att sätta betyg

De av regeringen föreslagna förändringarna i betygssystemet kräver att lärare och blivande lärare ges utbildning. Denna utbildning måste omfatta allt från det nya betygssystemets mål och innebörd till den praktiska betygssättningen. Vi förutsätter att regeringen återkommer till riksdagen med en redogörelse för vilka medel som behöver tillföras för fortbildning av verksamma lärare och möjliggöra för studenter i lärarutbildningen att få del av sådan utbildning.

Fel! Okänt namn

Betygsvärde vid meritvärdering

Vi noterar att meritvärderingen av de nya betygen föreslås rymmas inom samma intervall som i dag.

Införandet

Vi socialdemokrater beklagar att inte ett helhetsgrepp tagits i betygsfrågan gällande såväl att åstadkomma en blocköverskridande överenskommelse som att behandla alla de delar av betygsfrågan som regeringen aviserat i ett sammanhang.

Stockholm den 27 november 2008

Marie Granlund (s)

Mikael Damberg (s)

Louise Malmström (s)

Thomas Strand (s)

Roland Bäckman (s)

Agneta Lundberg (s)

Peter Hultqvist (s)

Caroline Helmersson-Olsson (s)